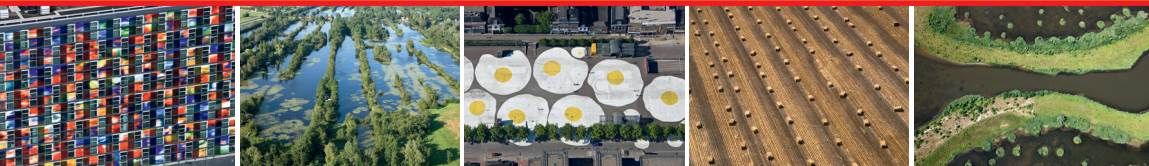

NLXL Sandra & Jeroen van Veen

NLXL, het idee

Toen ik het fotoboek 'NLXL' van Karel Tomeï voor het eerst onder ogen kreeg, was ik zeer onder de indruk van de ritmische patronen in de foto's en de schoonheid van het landschap. Wanneer je het landschap vanuit een ander perspectief bekijkt dan gebruikelijk, worden van – met name gebouwen – structuren zichtbaar die normaal alleen op de tekentafel te zien zijn.

Ik begon me af te vragen: "Hoe zou het zijn om NLXL om te toveren tot een mix van beeld, muziek en soundscapes? Hoe zou het eigenlijk klinken als je het beeld in muziek omzet?" Ik ging met het idee langs bij Karel Tomeï en na zijn enthousiasme ben ik aan de slag gegaan met het herschikken van de beelden in categorieën. Ik wilde er een verhaallijn in aanbrengen, van natuur naar cultuur.

Geschiedenis

Het platte Nederland stond vroeger voor een deel onder water. We hebben er steeds meer van drooggelegd en gebruiken het nu zoveel mogelijk als land. We zijn een waterland, maar we hebben er ook tegen gevochten – en nog. NLXL laat dan ook erg veel water zien en horen. Ook horen we vogels die in de duinen of langs de waterkant huisvesten. Ongeveer de helft van het land grenst aan het water; daarbinnen zijn ook veel meren en kanalen. Allemaal tekenen ze het landschap, dat van bovenaf prachtig te zien is.

Het overgrote deel van de compositie is in mineur; dat heeft meer lading en – hoe je het wendt of keert – we leven toch grotendeels onder zeeniveau... Al die molens en dijken zijn natuurlijk al eeuwen nodig om ons land droog te houden, maar hoe lang gaat dit nog goed?

Wat komt er behalve water nog meer voorbij in NLXL? Een kleine greep: industrie, autoverkeer, treinen, stadsgeluiden, windmolens, en wéér... water.

NLXL de compositie

NLXL is een compositie over Holland (dat woord bestaat uit 7 letters) die gebouwd is op de 7 tonen van de toonladder. Deze toonladders gaan omhoog en omlaag, langzaam en snel, net zoals de helikopter van Karel Tomeï daalt en stijgt om zijn foto's te kunnen maken. Muzikaal de hoogte in is een symbool voor het vogelvluchtperspectief. Als je naar beneden kijkt, zie je een grote puzzel met losse stukjes die samen een geheel vormen. Dit is ook het hoofdidée van de compositie; alles past in elkaar en stamt af van een aantal hoofdmotieven:

Deze 'leitmotieven' komen het hele stuk weer terug en vormen samen de rode draad, zoals ons land verbonden is met wegen, kanalen en paden, maar ook met onzichtbare connecties. Denk alleen al aan de talloze WIFI netwerken die er zijn. Soms worden de motieven groter of kleiner gemaakt, zoals in steden wegen worden aangelegd, waar vervolgens weer fietspaden langs komen en dan voetpaden. Er is geen land ter wereld waar zoveel fietspaden zijn aangelegd!

Instrumentatie

NLXL is een compositie voor 24 instrumenten geworden. De instrumenten hebben ook een symbolische betekenis:

- De Toy Piano die als eerste het thema NLXL speelt, staat symbool met zijn kleine en compacte geluid voor een klein land in een grote wereld. Hij weet zich wel staande te houden ondanks zijn grote broers aan weerszijden.

- Het orgel staat voor de orgelcultuur in ons land. Nergens ter wereld is er zo'n grote orgeldichtheid als hier in de lage landen.
- Het klavecimbel is een verwijzing naar de oude muziek; de synthesizers en pads zijn een directe verwijzing naar een ander element waar we groot in zijn: de 'trance' cultuur met namen als Tiësto en Armin van Buuren.

Soundscapes

Deze compositie van 80 minuten maakt gebruik van soundscapes. Een soundscape is een geluidscollage gemaakt op een locatie. Op een aantal momenten in de compositie vlieg je als het ware naar beneden om daar te luisteren naar hoe het er klinkt. Ik ben door het land gaan reizen naar de plekken op de foto's en heb daar geluidsopnames gemaakt. Deze soundscapes fungeren als brug tussen de diverse delen en ze geven de ogen een moment rust, zodat je kunt luisteren naar wat je ziet.

Het viel me op dat, waar ik ook was, er altijd wel iets te horen is in ons land. Als je de microfoons helemaal openzet, komen er soms ook geluiden naar voren die je zelf niet zo gauw bewust waarneemt. Zo was ik bij de A10 onder een brug waar langs alle kanten verkeer langskomt: trein, tram, auto, fiets en boten. Na een tijdje hoorde ik een hele lage toon ontstaan – als een bas – die doorzoemde. Deze heb ik later in de compositie opgenomen als beginpunt voor een nieuw deel.

Beeld

De foto's van het boek NLXL zijn door mij in een andere volgorde gezet en lopen synchroon met de muziek mee. De foto's zijn allemaal dynamisch gemaakt. Zo krijg je het gevoel alsof je meevliegt over ons land. De gebruikte techniek is het zogenaamde 'Ken Burns Effect': via in- en uitzoomen worden stilstaande foto's bewegend gemaakt.

CD & DVD

Binnenkort verschijnt NLXL op CD en op DVD. Bestellen kan via www.nlxl.org

De uitvoering

De partituur bestaat uit 232 pagina's. De uitvoering is gebaseerd op die van Different Trains van Steve Reich: een mastertape waarin een aantal instrumenten en de soundscapes zijn opgenomen speelt met de film mee. Sandra en ik spelen de overige partijen op piano, drie keyboards, twee toy piano's en een muziekdoosje. Zonder deze tape zou ik minimaal twaalf musici nodig hebben om NLXL uit te voeren...

Geluiden

Soms ben je je als mens qua geluid niet meer bewust in wat voor omgeving je woont; geluiden zijn deel van je omgeving en je luistert er niet meer naar. Persoonlijk vind ik vakantie daarom ook altijd zo lekker. Je bent in een andere omgeving, waar je bijvoorbeeld weer eens omhoog kijkt. In je eigen omgeving kijk je nergens meer van op – of sterker nog – je hebt het vaak nog niet eens gezien. Steeds weer kom ik nu, als ik door het land rijd, plekken tegen waar ik nu heel anders tegenaan kijk. Dit boek heeft mij echt de ogen geopend voor alle structuren die te zien zijn. Kijken en luisteren naar NLXL kan dezelfde ervaring teweegbrengen als op vakantie gaan. Ga zitten en laat je meenemen boven Nederland, laat je verrassen en ontroeren door al het moois waar we gewoonlijk helemaal geen zicht op hebben...

Links

NLXL – www.nlxl.org

Productie – www.vanveenproductions.com

Karel Tomei – www.flyingcamera.nl

Jeroen van Veen – www.jeroenvanveen.com

Sandra & Jeroen van Veen – www.pianoduo.org

Win een rondvlucht boven Nederland

Welk Nederlands kinderliedje klinkt er in NLXL?

Mail je antwoord naar: nlxl.prijs@gmail.com.

De winnaar zal bekend gemaakt worden bij het laatste concert in Theater De Schalm in Veldhoven.

De prijs is een rondvlucht voor twee personen boven Nederland.